

enigt i at foreslaa en Begrænsning af det Beløb, for hvilket der skal kunne udstedes statsgaranterede Kreditforeningsobligationer, til 150 Mill. Kr. Derved betegnes den hele Foranstaltning som et Forsøg inden for bestemte Grænser. Lykkes det ikke, vil der ikke blive Tale om at gaa videre, lykkes det, vil man vel næppe kunne undgaa dette, men man vil da have høftet Fordel af de indbundne Erfaringer og kunne ændre Vilkaarene, eventuelt stærke Kautelerne i Overensstemmelse hermed. Men selv om man naaede til at faa omtrent hele vor primære Kreditforeningsgæld statsgaranteret, vilde Risikoen langt fra blive saa stor, som man er tilbøjelig til at tænke sig. Vore nuværende Kreditforeninger kunne gaa op til Laan paa tre Femte dele af Burderingssummen, altsaa ikke lidt højere end her fra nogen Side er foreslaaet for de statsgaranterede Afdelingers Bedkommende, men ikke desto mindre er Gennemsnittet af de Laan, de hde, kun omkring 46 pCt. af Burderingssummen, og deres samlede Tab i alle de Aar, de have virket, naar end ikke op til, hvad de i et enkelt Aar nu hde til deres Reservecfond, som tilsammenlagte have naaet en Størrelse af 16—17 Mill. Kr. Kunne Kreditforeningerne opvise saadanne Resultater af deres hidtidige Virksomhed og betænker man yderligere, at de statsgaranterede Afdelinger ville faa en snævrere Grænse fastsat for deres Udlaan, at Staten vil faa Vejlighed til at øve Indflydelse paa deres Styrelse og føre en stærkere Kontrol end hidtil med denne, og endelig, at Indenrigsministeren bemyndiges til, hvis han anser det fornødent, at kræve et strengere Reglement for Burderingerne, maa man vel indrømme, at der her bliver Tale om en Sikkerhed af virkelig fyldestgørende Art. Hovedgarantien er og bliver dog den solidariske Ansvarlighed. Den skal først være udtømt, d. v. s. de paagældende Grundejendomsbesiddere skulle først være i Grund og Bund ruinerede, inden Statens Garanti kan blive effektiv. Og indtræffer slige uhyre Kalamiteter, som

bringe det hele Samfund i Fare, maa Staten, selv om ingen formel Forpligtelse er til Stede, dog anspænde sin finansielle Vne indtil det yderste for at genoprette Skaden. Landbrugskrisen i Thyerne og Statens Foranstaltninger for at afhjælpe den er et talende Eksempel her paa. Hvad endelig Frygten for en Svækkelse af Statens Kredit angaar, maa det fremhæves, at det jo ingenlunde er noget nyt, at Staten overtager store Garantiforpligtelser. Eksempelvis skal for den danske Stats Bedkommende nævnes Rentegarantien for Husmandskreditforeningsobligationerne og for det Lolland-salsteriske Jærnbanefællesskabs og Frihavnsfællesskabs Aktier, samt for Statsanstalten for Livsfor sikring. Den formelle Risiko, Staten her løber, repræsenterer en Kapital af mellem 100 og 200 Millioner Kroner, men dette har sikkert ikke i mindste Maade paavirket Kursen paa danske Statsobligationer i Udlandet. Statens Garanti for de primære Kreditforeningsobligationer vil næppe blive opfattet anderledes end som et Vidnesbyrd om disses absolute Soliditet, medens den Tanke, at man skulde kunne betragte deres Paalydende som en Del af den danske Statsgæld, ligestillet med den øvrige, sikkert vil ligge overordentlig fjern.

Udvalgets ovennævnte Flertal har ment at kunne sætte Maksimum af de Laan, der kunne hdes af Kreditforeningernes statsgaranterede Afdelinger, til Halvdelen af Burderingssummen og samtidig foreslaaet, at disse Laan helt eller delvis skulle kunne bevilges som afdragsfri. Flertallet har ikke troet at burde gaa under den her angivne Grænse. Man har anset denne for, under Hensyn til den solidariske Forpligtelse og de forskellige paabudte Kauteler, at byde tilstrækkelig Sikkerhed, og man har frygtet for at komme ned til en Grænse, der ikke vilde tillade det store Antal af Laantagere helt eller dog ganske overvejende at tilfredsstille deres Trang til Prioritetslaan gennem de statsgaranterede Afdelinger. Det tør vel nemlig forudsættes, at Kursforskellen